

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	64744 Екологічні аспекти природокористування
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	64744
Назва ОП	Екологічні аспекти природокористування
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Прищепя Алла Миколаївна, Коплик Яна Віталіївна, Боярин Марія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.01.2025 р. – 31.01.2025 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/PhD/vi domist_pro_samocinuvannya_64744.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/PhD/Pr ohrama_vizytu_ekol_NAZIaVO.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

ОНУ імені І. І. Мечникова, до якого приєднано Одеський державний екологічний університет, належить до класичних закладів вищої освіти і має давні освітні, наукові та культурні традиції. ОНП «Екологічні аспекти природокористування» зі спеціальності 101 Екологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти була розроблена проектною групою з НПП природоохоронного факультету і навчально-наукового гідрометеорологічного інституту ОДЕКУ (наказ від 6 квітня 2016 року, № 81-ОД) та введена в дію наказом ректора від 04. Травня 2016р № 127, відтоді двічі було внесено зміни (2010 та 2021рр.) у зв'язку із появою Стандарту вищої екологічної освіти та інших нормативних документів. Вперше набір здобувачів вищої освіти на ОНП здійснено у 2016–2017 навчальному році, а випуск у вересні 2022 р. На даний час на ОНП навчається 13 аспірантів за різними формами навчання, було створено разові спеціалізовані вчені ради, згідно положення та вимог під головуванням проф. Сафранова Т. А. та проф. Чугай А. В., та проведено три захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії з екології. Найбільш яскраво вираженими позитивними практиками є: узгодженість ОНП з місією та стратегією ЗВО. ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий та регіональний контексти, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. ОНП орієнтована на підготовку фахівців екологів для сфери природокористування; ЗВО демонструє принципову відкритість, публічність та прозорість. Найвні чіткі правила і процедури, що визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу; взірцевою практикою є розміщення на офіційному веб-сайті ЗВО інформації щодо перегляду ОНП, анкетувань здобувачів ВО, проектів змін до ОНП, включно з порівняльними таблицями та засобів зворотного зв'язку; у ЗВО наявна потужна матеріально-технічна база, що відображає взірцеву практику залучення позабюджетних ресурсів та оновлення МТБ в умовах обмеженого фінансування під час війни та інших викликів; ЕГ та стейкхолдери відзначають уміння здобувачів розробляти та складати грантові пропозиції щодо фінансування досліджень та застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, обробки і аналізу інформації з екологічних проблем, що є взірцевою практикою . ОНП «Екологічні аспекти природокористування» за третім рівнем вищої освіти має перспективи розвитку на основі наявного кадрового потенціалу, використання класичних та інноваційних методів навчання, позитивних практик організації освітнього процесу, відповідного матеріально-технічного забезпечення. За результатами експертного оцінювання ЕГ констатує, що ОНП в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОНП «Екологічні аспекти природокористування» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти у Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

Недоліки

Під час експертного оцінювання у дистанційній формі «Екологічні аспекти природокористування» ЕГ було виявлено несуттєві недоліки, а саме : - неточності та неповне викладення відомостей про ОНП на сайті ЗВО у зв'язку з його реорганізацією; - низька активність здобувачів у неформальній та/або інформальній освіті, а також відсутність практики визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності); - не у всіх силабусах та робочих програмах ОК оновлено список рекомендованих джерел з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, публікацій НПП; - низький рівень залученості здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до органів студентського самоврядування, зокрема здобувачів за ОНП «Екологічні аспекти природокористування».

Рекомендації

У результаті проведеного експертного оцінювання у дистанційній формі ОНП «Екологічні аспекти природокористування» ЕГ пропонує такі рекомендації: - експертна група відзначає позитивний вплив приєднання ОДЕКУ та ОНП «Екологічні аспекти природокористування» до структури ОНУ імені І. І. Мечникова, та рекомендує у міру можливості пришвидшити інтеграційні процеси та удосконалити, структуру розміщення інформації про ОНП та її складових на сайті ЗВО та сторінці факультету гідрометеорології та екології до кінця навчального року; - надалі підтримувати та розвивати наукову школу професорів Сафранова Т. А. «Екологічні проблеми регіонів України» та Чугай А. В. які здійснили вагомий внесок у розвиток спеціальності Екологія в цілому, та ОНП «Екологічні аспекти природокористування». - протягом року розглянути можливість підвищення активності здобувачів у неформальній та/або інформальній освіті шляхом популяризації та залучення здобувачів до навчання на безкоштовних освітніх платформах, зокрема, Prometheus, Coursera, EdEra та ін. - оновити список рекомендованих джерел, з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, публікацій НПП, під час чергового перегляду силабусів та робочих програмах ОК. - у анкеті для чергового опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання в університеті передбачити відкриті питання (пропозиції щодо удосконалення ОП, ОК, виявлення недоліків, пропозиції застосування тих чи інших методів навчання, тощо), що дозволить враховувати думки здобувачів для удосконалення освітнього процесу; - протягом року розглянути можливість залучення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до органів студентського самоврядування, що буде сприяти їх професійному та особистому розвитку, а також посилить вплив аспірантів на студентське життя ЗВО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОНП «Екологічні аспекти природокористування» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programu/phd/onp-101-doktor-filosofii-2024.pd>) має чітко сформульовані цілі, які дозволяють досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 101 “Екологія” для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «доктор філософії» (наказ МОН України №1421 від 23.12.2021.). ОНП «Екологічні аспекти природокористування», повністю враховує визначені стандартом ВО інтегральні, загальні та фахові компетентності, ПРН а також форми атестації здобувачів які передбачають, що результати кваліфікаційної роботи апробовані, опубліковані та перевірені на плагіат. Визначені в ОНП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій восьмого кваліфікаційного рівня (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12>). Зокрема, інтегральна компетентність ОНП визначена як здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері екології, природокористування та регіонального розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. ОНП розроблена згідно вимог «Положення про підготовку здобувачів освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі ОНУ імені І. І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenya-doktora-filosofii-v-aspiranturi.pdf>).

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Зміст ОНП «Екологічні аспекти природокористування» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programu/phd/onp-101-doktor-filosofii-2024.pd>) дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 101 “Екологія” для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «доктор філософії» (наказ МОН України №1421 від 23.12.2021.) та Професійного стандарту «Еколог» (наказ Мінекономіки від 4 травня 2022 р., №1111-22 https://register.nqa.gov.ua/uploads/o/421-nakaz_1111.pdf). Професійна кваліфікація не присвоюється, оскільки для отримання професійної кваліфікації «провідний еколог» необхідними є стаж роботи не менше 5 років та досвід організації екологічних проєктів та наукових досліджень.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Фокус ОНП «Екологічні аспекти природокористування» зроблено на формування у здобувачів вищої освіти поглиблених теоретичних та науково-практичних знань, умінь, навичок, здатних забезпечити оцінку стану довкілля і розробки заходів щодо відновлення та збалансованого природокористування у післявоєнний період, зокрема в, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного, організаційно-управлінського, прикладного наукового характеру. Фокус та особливості ОНП «Екологічні аспекти природокористування», зумовлені потребами регіону, що підтверджено відповідними протоколами (<https://office.naqa.gov.ua/v2/accreditation-folder/12815>). ОНП корелює з основними положеннями місії та стратегії ОНУ імені І. І. Мечникова «Стратегічні пріоритети розвитку ОНУ імені І. І. Мечникова на 2020-2025 роки» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>) спрямованої на зміну екологічного світогляду суспільства. Таким чином, ЗВО дотримується принципів публічності та прозорості, у повному обсязі розміщує необхідну інформацію про НПА, ОНП, ОК на добре структурованому офіційному веб-сайті Університету, що сприяє формуванню інноваційних підходів до комунікації зі стейкхолдерами. Під час роботи з фокус-групами роботодавці, випускники, здобувачі ВО та учасники «Відкритої зустрічі» демонстрували значну поінформованість у деталях реалізації ОНП та всебічну залученість до її вдосконалення. Враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено вітчизняний та європейський досвід, що втілено у формуванні візії програми та результатів

навчання, використано власний багаторічний досвід підготовки фахівців вищої кваліфікації, викладання та проведення наукових досліджень, що свідчить про інноваційність та зразковість практик ЗВО за даним критерієм.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Аналіз Відомостей про СО свідчить про залученість широкого кола зацікавлених осіб до розробки та удосконалення ОНП, онлайн зустрічі зі стейкхолдерами підтвердили існування взаємодії, не формального, а реального інтересу зацікавлених осіб до ОНП. До обговорення ОНП «Екологічні аспекти природокористування» долучались проф. М.С. Мальований (НУ «Львівська політехніка»), проф. Д. В. Лукашов (КНУ ім. Т. Г. Шевченка), проф. О. М. Нікіпелова («Біотехніка» НААН України) За пропозиції проф. О. М. Нікіпелової були внесені зміни до тематики наукових досліджень та змін у перерозподілі аудиторних годин (<https://office.naqa.gov.ua/947c9c73-e1de-4b14-a609-9aaf1a1a1830>). За пропозиції проф. М.С. Мальованого було додано більше дисциплін вільного вибору аспірантів. Також враховано уточнення про необхідність чіткого дотримання вимог щодо обсягу і якості текстової частини дисертації. Студентоцентричний підхід та партнерство як принципи розвитку ОНУ згідно з «Стратегічними пріоритетами розвитку ОНУ імені І. І. Мечникова на 2020-2025 роки» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>) сприяють активному долученню здобувачів до перегляду ОНП. В ОНП 2024 року внесено зміни, запропоновані здобувачем Деревенська (Демяненко) О. В. та Михайленко В. І. щодо розподілу самостійної та аудиторної роботи, До5 «Статистичні методи дослідження в екології» (<https://office.naqa.gov.ua/e3f1c6a3-6395-458a-9dba-adf884d57c3b>), що було підтверджено під час онлайн-зустрічі. У 2024 році до групи розробників ОНП було включено здобувача Лаврова Т. В., який на зустрічі фокус-групи підтвердив участь в обговоренні змісту ОНП та перегляду змін. У ЗВО функціонує система студентського самоврядування, представники входять до складу вчених рад факультетів, вченої ради та науково-методичної ради ЗВО. Врахування зауважень та пропозицій щодо змісту, форм та методів навчання у процесі забезпечення освітнього процесу на ОНП підтверджено таблицею внесення пропозицій до ОНП (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/gromadske-obgovorenya/propozytzii_onp_101_PhD.pdf), яка розміщена на сайті факультету (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/gromadske-obgovorenya/propozytzii_onp_101_PhD.pdf), витягами із засідань робочих груп (<https://office.naqa.gov.ua/938a9eb7-2507-4072-beed-fod8eeb0c8a9>), рецензіями-відгуками тощо. Існує тісна співпраця з іншими ЗВО, науковими та профільними установами: Одеська міська ради, Департаментом екології та розвитку рекреаційних зон Одеської військової (державної) обласної адміністрації, Інженерно-технологічним інститутом «Біотехніка» НААН України, Гідрометеорологічному центрі ЧАМ, Державній екологічній інспекції Південно-Західного округу, НВК «УкрЕкоПром» та інші, що було підтверджено під час онлайн-зустрічі, а також підкреслено тісну співпрацю між потенційними роботодавцями та ЗВО, що сприяє практичній орієнтації ОНП, узгодженості її цілей та змісту.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Спеціальність «Екологія» є комплексною, єдиною та неподільною, яка з різних напрямків забезпечує спільну кінцеву мету: оптимізація взаємодії в системі «Природа-Людина». В ОНП «Екологічні аспекти природокористування» чітко висвітлено об'єкт дослідження та широту наукових напрямів, заплановані компетентності та результати навчання. Цілі ОНП відповідають тенденціям розвитку ринку праці України та враховують регіональну специфіку, що означена, як: підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних професіоналів в системі освіти та науки для сталого розвитку у напрямі вирішення практичних завдань, зокрема інноваційного характеру, здатних до організаційно-управлінської, природоохоронної та науково-дослідної діяльності з аналізу та дослідження якості навколишнього середовища, припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі, розробки та впровадження відповідних проєктів, забезпечення ресурсно-екологічної безпеки регіону. З огляду на значні перетворення в результаті військових дій як у довіллі, так і в суспільстві, затребуваність фахівців, здатних комплексно розв'язувати задачі з проблематики екоциду, управління природокористуванням, охороною довкілля, що забезпечують програмні результати ОНП, буде зростати. Регіональний контекст при формуванні цілей та результатів враховано. При формуванні цілей та результатів навчання в ОНП було враховано досвід Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка, та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Національного університету «Львівська політехніка» за подібними ОНП, що було підтверджено під час відкритої зустрічі. Враховано досвід університетів-партнерів: Карлового Університету (Чехія) та Університету Ла-Корунья (Іспанія), Віденського університету природних ресурсів та наук про життя (Австрія), що було втілено у візії ОНП, зокрема у застосуванні передових методів і технологій у науковому дослідженні з метою отримання нових знань, поєднанні самостійної науково-дослідної траєкторії, особистісного розвитку і соціальних навичок здобувачів. Також було використано досвід у галузі освіти для сталого розвитку та управління природними ресурсами вивченого в Університеті сталого розвитку (м. Еберсвальде, Німеччина) що стало можливим у результаті участі (стажування та воркшопи) викладачів та здобувачів освіти у проєктах (Consolidation and Expansion Phase 2024, а також TransLearnN).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Цілі ОНП чітко сформульовані, відповідають візії, місії та стратегії ОНУ імені І. І. Мечникова. При розробці та перегляді ОНП втілено принцип партнерства та студентоцентрованого підходу, враховано інтереси роботодавців та інших стейкхолдерів. Враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено вітчизняний та європейський досвід, що втілено у формуванні візії програми та результатів навчання, використано власний багаторічний досвід підготовки фахівців вищої кваліфікації, викладання та проведення наукових досліджень, що свідчить про інноваційність та зразковість практик ЗВО за даним критерієм. Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОНП за Критерієм 1 за всіма підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3, 1.4.,1.5 наявність у ЗВО зразкових та інноваційних практик дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 1 – рівню А.

Недоліки

Недоліків не виявлено

Рекомендації

ЕГ рекомендує ЗВО надалі активно просувати свої освітні програми у публічній площині, займатися розвитком бренду Університету, популяризувати не тільки сам ЗВО, а й у цілому спеціальність «Екологія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОНП «Екологічні аспекти природокористування» 2024 року згідно НП (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/navch-plan-101-doktor-filosofii.pdf>) складає 60 кредитів ЄКТС, з них 40 кредитів (62,5 %) відведено на обов'язкові ОК, 15 кредитів (37,5 %) – на вибіркові ОК, 5 кредитів (10 %) – на практику. ЕГ констатує, що розподіл ОК та ВК, обсяг освітньої програми «Екологічні аспекти природокористування» редакції 2024 року, відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для третього (доктор філософії) рівня вищої освіти (наказ МОНУ №1066 від 04.10.18.). Обсяг ОНП та розподіл ОК та ВК також відповідає «Положенню про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова» за 2024 рік (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizaciiu_osvit_procesu_2024.pdf) де чітко регламентовано розподіл навчального часу для аудиторної (не менше 1/4) та самостійної (не більше 3/4) роботи, що відображено у НП та підтверджено під час зустрічей у фокус-групах.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Зміст ОНП «Екологічні аспекти природокористування» 2024 р. має чітку структуру. Викладання ОК відбувається згідно переліку компонент ОНП (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/onp-101-doktor-filosofii-2024.pdf>) та навчального плану (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/navch-plan-101-doktor-filosofii.pdf>). У навчальному плані 2024 р. розподіл кредитів ЄКТС за семестрами рівномірний – 30 кредитів ЄКТС. В ОНП «Екологічні аспекти природокористування» представлена структурно-логічна схема на додатку Г. Схема містить зв'язки, що відображають поступове вивчення та взаємозалежність ОК та їх логічність. Аналіз силябусів ОК дає можливість зробити висновок, що ОК, включені до ОНП, складають логічну взаємопов'язану систему; РН

охоплені змістом ОК; ОК включені до ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Робочі програми ОК розміщені на сайті кафедри екології та охорони довкілля у відкритому доступі для здобувачів освіти – вкладка Спеціальності та освітні програми (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitni-prohramy-fges>). У контексті формування загальнокультурних, мовних та громадянських компетентностей а також здатності працювати у міжнародному контексті, здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів, досягнення РН, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів ЕГ відзначає, що у ОНП передбачені К 01, К02, К 03 К 04, що забезпечуються Д 01.1., Д 02, Д 01.3, Д 01.4, Д 04. та Р 011, Р 012, Р 021, Р 031, Р 041. Опитування здобувачів освіти, щодо якості ОНП свідчить про задоволеність змістом ОНП (100%), відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОНП та якістю викладання, що також відображено на сайті факультету у в к л а д ц і Спеціальності та освітні програми. Опитування учасників освітнього процесу (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/ocinuvanya/yakist-osvity-ta-op-101-ekologiya-onp-ekologichni-aspekty-pryrodokorystuvannya-phd-2024-25-2-rik-navch.pdf>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Аналіз ОНП «Екологічні аспекти природокористування» 2024 року, загальних та фахових компетентностей, результатів навчання, робочих навчальних програм ОК (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitni-prohramy-fges>), тематики наукових досліджень 2023 та 2024 року, а також зустрічі із роботодавцями засвідчують, що зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 101 «Екологія» з галузі знань 10 «Природничі науки», що визначена Стандартом вищої освіти відповідної спеціальності. Перелік ОК охоплює компетентності та РН, що в повній мірі відображає унікальність ОНП. У відомостях СО поданий перелік ОК, що відповідають змісту програми заявленої предметній області, що базується на наукових результатах комплексу наук пов'язаних з аналізом, моніторингом та прогнозуванням стану складових елементів довкілля а також здійсненні досліджень та підготовки фахівців у сфері екології, зокрема: Д 04 Управління науковими проектами, Д 03 Сучасні підходи до викладання у вищій школі, Д 05 Статистичні методи дослідження в екології, Д 06 Оцінка техногенного навантаження на довкілля, які забезпечують досягнення заявлених цілей. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта ВД 01 - ВД 03 сприяють поглибленню знань за спеціальністю, оскільки кожен здобувач може обрати ВД яка додатково висвітлює об'єктно-предметне поле дисертаційного дослідження, що є особливо актуальним у світлі викликів сьогодення.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Експертна група встановила, що індивідуальна освітня траєкторія на ОНП реалізована згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ОНУ ім. І. І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozenya-individualna-osvitnya-traektoriya.pdf>). Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, мотивацій, можливостей і досвіду аспірантів, ґрунтується на виборі навчальних дисциплін, методів і засобів навчання. Вона відображається у Індивідуальному навчальному плані аспіранта (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Ind_plan_aspiranta_2024_.pdf) розробленого згідно положення (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polojennya_indplan_zdobuvacha2024.pdf). При розробці навчальних планів формування вибіркового ОК регламентується «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін а ОНУ імені І. І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur-redakcia2024.pdf>). На вибіркові компоненти в ОНП виділено 15 кредитів ЄКТС, що складає 37,5 % від загального обсягу підготовки. Аспіранти мають можливість на сайті ЗВО та сторінці факультету у вкладці Навчальні матеріали (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/navchalni-materialy-fges>) ознайомитися з каталогом вибіркового ОК (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/navch_mat/101/Kataloh_VK_101_Doktor_filosofii.pdf) їх описом та силабусами, а також викладачами, які забезпечують їх викладання. Окрім того викладачі на перших заняттях знайомлять аспірантів із програмами ОК, що було виявлено під час бесід у фокус-групах. У ЗВО встановлена модель вибору дисциплін професійного спрямування, що корелюють з тематикою наукових інтересів аспірантів, що у повній мірі дозволяє реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти, що відображено у Таблиці відповідності публікацій наукових керівників напрямам досліджень аспірантів відомостей про СО та підтверджено на зустрічах з НПП та здобувачами освіти. Здобувачам пропонується вільно обрати компоненти із запропонованого вибіркового циклу (який періодично змінюється), зазначеного в ОНП, на кафедрі за якою закріплені аспірант. Також здобувачі освіти акцентували увагу на тому, що переважна більшість аспірантів обирають напрям наукових досліджень ще будучи студентами другого рівня вищої освіти та цілеспрямовано продовжують свої дослідження, що було зазначено під час роботи у фокус-групах та відображено у відповіді про індивідуальну освітню та наукову траєкторії аспірантів у відповіді до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/4f05940a-f0fa-46ed-ad85-12dfa66c65e3>), (<https://office.naqa.gov.ua/4b2f7d03-b972-45f9-8033-592fe0e306c>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

В Одеському національному університеті ім. І. І. Мечникова організація практик здійснюється відповідно до «Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти ОНУ імені І. І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya-praktika/polozennya_praktika2022.pdf). Практична підготовка за ОНП передбачає проведення однієї практики (Наукова і науково-педагогічна практика), організація та методичне забезпечення якої здійснюється відповідно до робочої програми (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/robochi-programy/rob-progr-nauk-ped-prakt-PhD-2024.pdf>). В цілому на ОНП практика становить 5 кредитів ЄКТС та проходить протягом 2 семестру, обсягом 2 ЄКТС та 3 та 4 семестру 3 ЄКТС. Під час Наукової та науково-педагогічної практики аспіранти приймають участь у навчально-методичній роботі кафедри, відвідують заняття НПП а також самостійно проводять заняття, працюють у лабораторіях факультету відповідно до свого наукового профілю, окрім того здобувачі освіти мають можливість проходити практику у Інженерно-технологічному інституті «Біотехніка» НААН України, Гідрометеорологічному центрі ЧАМ, Державній екологічній інспекції Південно-Західного округу, НВК «УкрЕкоПром». Під час спілкування із здобувачами було встановлено, що періодично здійснюється опитування щодо задоволеності їх практичною підготовкою, а також здобувачі акцентували увагу на тому, що отримані компетентності набуті під час практичних занять ОК професійної підготовки, сприяють набуттю навичок викладання. Під час спілкування з роботодавцями було встановлено, що здобувачі мають високий рівень знань, під час проходження Наукової і науково-педагогічної практики, а їх рекомендації враховуються під час чергового перегляду ОНП в частині коригування обсягу та змісту відповідних ОК, що відображено у протоколах засідання робочих груп, які були надані відповідно до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v2/accreditation-folder/12815>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

Експертна група на підставі збору інформації під час спілкування зі студентами та НПП встановила, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається через: отримання загальних компетентностей в рамках вивчення відповідних дисциплін циклів загальної і фахової підготовки (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/onp-101-doktor-filosofii-2024.pdf>): Д 01.1 Професійна англійська мова, Д 02 Філософсько-етичні аспекти наукової діяльності, Д 04 Управління науковими проектами, що відображено у відповідних силабусах освітніх компонентів. Під час проходження наукової та науково-педагогічної практики та виконання дисертаційної роботи аспіранти здобувають такі соціальні навички: робота в команді, здатності комунікувати у соціальному і професійному середовищі, покращення соціальних компетенцій (soft skills), використання на практиці умінь планування, самоорганізації, керування емоціями. Під час зустрічей у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Обсяг освітньої програми та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, підтверджується аналізом навчального плану. Зокрема аналіз навчального плану показав, що при його формуванні загалом дотримано вимоги «Положення про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ОНУ ім. І. І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizaciiu_osvit_procesu_2024.pdf). Під час роботи у фокус-групах було підтверджено, що створення ОНП погоджується з Вченою радою факультету, зовнішніми рецензентами та роботодавцями. Здобувачі вищої освіти беруть участь, як члени робочої групи та Вченої ради. Навчальний план ОНП «Екологічні аспекти природокористування» розроблено для денної/вечірньої/очної форм навчання (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/navch-plan-101-doktor-filosofii.pdf>). Загальне навантаження за ОНП становить 1800 год. (60 кредитів ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 780 год. (27 кредитів ЄКТС або 45 % від загальної кількості годин). На самостійну роботу студента відведено 990 год. (33 кредити ЄКТС), що становить 55 % від загального навантаження. Навантаження по дисциплінах розподілено рівномірно, 4-6 кредитів. Щотижневе аудиторне навантаження не перевищує 15 годин, що унеможливує перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів у семестрі знаходиться в межах допустимих норм. Під час онлайн спілкування, аналізу нормативної бази та відомостей самооцінювання, було встановлено, що на аудиторне навчання відводиться не менше 1/3 від загального обсягу годин, а на самостійну роботу 2/3 співвідношення аудиторних годин та годин самостійної роботи дотримано. У цілому, обсяг освітньої програми та набір ОК дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Підготовка здобувачів освіти дуальної форми навчання за ОНП «Екологічні аспекти природокористування» не здійснюється.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОНП «Екологічні аспекти природокористування» забезпечує набуття компетентностей направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку. У контексті формування загальнокультурних та мовних компетентностей, а також здатності працювати у міжнародному контексті, досягнення РН, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів ЕГ відзначає, що у ОНП передбачені К 01, К 02, К 03 К 04, що забезпечуються Д 01.1., Д 02, Д 01.3, Д 01.4, Д 04. та Р 011, Р 012, Р 021, Р 031, Р 041. У контексті формування фахових компетентностей (за стандартом та за програмою) ЕГ та стейкхолдери, (підтверджено зустріччю у фокус-групі), відзначають уміння здобувачів розробляти та складати грантові пропозиції щодо фінансування досліджень та застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, обробки і аналізу інформації з екологічних проблем, що є взірцевою практикою. У ОНП передбачено К 05, К 06, К 07, К 08, К 09 та К 10, що забезпечуються Д 03, Д 05, Д 06, Д 07 та Р051, Р052, Р 061, Р 071, Р 081, Р 091, Р 101.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Обсяг ОНП «Екологічні аспекти природокористування» та окремих ОК відповідає вимогам законодавства. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями в контексті формування змісту ОНП та залучає фахівців-практиків до реалізації лекційних або практичних занять. Освітні компоненти, включені до ОНП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОНП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Освітні компоненти ОНП та освітнє середовище ЗВО сприяють формуванню soft skills здобувачів освіти. У контексті формування фахових компетентностей (за стандартом та за програмою) ЕГ та стейкхолдери, відзначають уміння здобувачів розробляти та складати грантові пропозиції щодо фінансування досліджень та застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, обробки і аналізу інформації з екологічних проблем, що є взірцевою практикою. Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОНП за Критерієм 2 за всіма підкритеріями 2.1, 2.2, 2.3, 2.4.,2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 наявність у ЗВО зразкової та інноваційної практик дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 2 – рівню А.

Недоліки

Недоліків не виявлено

Рекомендації

Експертна група рекомендує надалі продовжувати та розвивати формування фахових компетентностей (за стандартом та за програмою), уміння здобувачів розробляти та складати грантові пропозиції щодо фінансування досліджень та застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, обробки і аналізу інформації з екологічних проблем, що є взірцевою практикою.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень А

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

У ході акредитаційної експертизи ЕГ вдалося переконатися, що правила прийому на навчання за освітньо-науковою програмою «Екологічні аспекти природокористування» в ОНУ ім. І.І. Мечникова є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО за посиланням <https://surl.li/yseaic>. Вступні випробування на ОНП передбачають складання фахового вступного іспиту та іспиту з іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська на вибір). На вебсайті ЗВО розміщено програми вступного фахового іспиту (<https://surl.li/ylsgnq>) та іспиту з іноземної мови (<https://surl.li/mpjklc>). Для навчання за освітньо-науковою програмою на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста). Вступні випробування проводяться предметними комісіями. В ході онлайн-зустрічі з ЕГ, здобувачами було підтверджено, що правила вступу на ОНП для них були зрозумілими, чіткими та не містили дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

ЕГ було встановлено, що Правила прийому на навчання за ОНП (<https://surl.li/yseaic>) враховують її особливості та дозволяють реалізувати відбір вступників, які мають найвищий рівень підготовки за спеціальністю, а також досвід науково-дослідної роботи та відповідні публікації. Для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії конкурсний бал розраховується за формулою: $KB = K_1 \times P_1 + K_2 \times P_2 + P_3$, де P_1 – оцінка іспиту зі спеціальності, P_2 – оцінка іспиту з іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська), P_3 – додаткові бали. Програма вступного фахового іспиту передбачає тестові завдання з різних тем екологічного спрямування. Програма вступного іспиту з іноземної мови є єдиною для всіх спеціальностей. Додаткові бали при конкурсному відборі нараховуються тільки за публікації, участь у конференціях, призерам студентських олімпіад або конкурсів студентських наукових робіт, що відповідають профілю обраної вступниками спеціальності. Вступні випробування для навчання за ОНП проводяться предметними комісіями, до складу яких входять 3-5 осіб (доктори філософії (кандидати) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання ОНП, а також штатні НПП, які можуть кваліфіковано оцінити рівень знання мови вступником).

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

ЕГ було встановлено, що в ОНУ ім. І.І. Мечникова розроблено та впроваджено процедуру визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Процедура регламентується рядом внутрішніх документів ЗВО, серед яких «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/tnczio>), «Положення про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/miuwxw>), «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються в ОНУ імені І.І. Мечникова, та надання їм академічної відпустки» (<https://surl.li/betojq>). Під час онлайн-зустрічей з ЕГ, здобувачами вищої освіти було підтверджено, що з даною процедурою вони знайомі, проте конкретних прикладів визнання програмних результатів навчання, здобутих на інших освітніх програмах не було.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

В ході акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що процедура визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та/або інформальній освіті для учасників освітнього процесу у ЗВО забезпечується «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в ОНУ імені І. І. Мечникова» (<https://surl.li/oxdeje>), яке розроблене відповідно до чинного законодавства України. ЕГ переконалась, що процедура є чіткою, зрозумілою та доступна для здобувачів вищої освіти на офіційному вебсайті ЗВО. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі й передбачає підтвердження досягнутих здобувачем освіти програмних результатів навчання, передбачених відповідною ОП, за якою він навчається. ЗВО може визнати результати навчання, здобуті у неформальній/інформальній освіті, в обсязі, що не перевищує 25 % від загального обсягу ОП здобувача. Під час онлайн зустрічі з ЕГ, здобувачами було зазначено, що з процедурою визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти вони ознайомлені, проте випадків визнання

результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, при реалізації ОНП «Екологічні аспекти природокористування» не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ було встановлено, що правила прийому на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими, а процедура вступу прозорою та не містить дискримінаційних положень. У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих на інших ОП та неформальній освіті, хоча і відсутня практика їх застосування на ОНП. Позитивною практикою ОНП є повна прозорість та публічність вступної кампанії, оприлюднення відповідних документів у відкритому доступі. Зазначені недоліки ОНП у контексті Критерію 3 не є суттєвими та носять рекомендаційний характер для розвитку ОНП в майбутньому. З урахуванням викладених у звіті фактів, ЕГ констатує відповідність загальноприйнятим практикам реалізації ОНП за Критерієм 3. Була встановлена за підкритеріями 3.1 – повна відповідність, 3.2 – повна відповідність, 3.3 – загальна відповідність, 3.4 – загальна відповідність. Таким чином, ЕГ встановила рівень відповідності за даним критерієм – В.

Недоліки

ЕГ вважає несуттєвим недоліком у контексті Критерію 3 низьку активність здобувачів у неформальній та/або інформальній освіті, а також відсутність практики визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності).

Рекомендації

ЕГ рекомендує протягом року розглянути можливість підвищення активності здобувачів у неформальній та/або інформальній освіті шляхом популяризації та залучення здобувачів до навчання на безкоштовних освітніх платформах, зокрема, Prometheus, Coursera, EdEra та ін.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Аналіз ОНП, відомостей про самооцінювання та робота у фокус-групах виявили, що форми, методи та технології навчання здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (редакція 2024 р.)» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizaciiu_osvit_procesu_2024.pdf) і «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vyshchoiosvity-stupenya-doktora-filosofii-v-aspiranturi.pdf>). Основними формами організації освітнього процесу є аудиторна робота (лекції, практичні заняття), самостійна та індивідуальна робота, практика, а також поточний і підсумковий контроль, що повністю відповідає Стандарту спеціальності 101 «Екологія» та сприяє досягненню заявлених у освітній програмі цілей. Це є достатнім для досягнення ПР. Досягнення ПРН забезпечується такими методами викладання, як проблемно-пошуковий, дослідницький, ситуаційні вправи, дискусії та інші, що підтверджено викладачами та здобувачами. Аналіз матриць забезпечення РН та програмних компетентностей, які є в ОНП, показує їх відповідність ОК, а форми та методи навчання відповідають ПР за кожною з ОК. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, представниками студентського самоврядування та здобувачами було підтверджено, що заклад вищої освіти активно впроваджує студентоцентрований підхід і дотримується принципів академічної свободи. Викладачі в межах реалізації ОНП вільно обирають методи навчання та викладання, що забезпечують високу якість освітнього процесу. Здобувачі висловлюють задоволення методами навчання та викладання, рівень яких регулярно оцінюється через анкетування <https://odeku.edu.ua/monitoring-yakosti-osvity/> та <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitniprohramy-fges>. За інформацією аспірантів, принципи академічної свободи та доброчесності підтримуються усіма НПП. Здобувачі самостійно формують

траєкторії навчання через вибір ОК вибіркового блоку, вибору тем та керівників наукових досліджень відповідно до своїх наукових інтересів. Відповідність методів, засобів та технологій навчання і викладання на ОНП принципам академічної свободи та студентоцентрованого навчання відображено у Статуті ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Експертна група встановила, що у ЗВО вчасно оприлюднено Графіки організації освітнього процесу, розклади занять та сесій на вкладці факультету та інші навчальні матеріали, зокрема силабуси <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/navchalni-materialy-fges>. Відповідно до затвердженої ОНП «Екологічні аспекти природокористування» та її навчального плану, робочі програми обов'язкових і вибіркового компонентів ОНП розміщені на сайті, з вільним доступ до них (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitni-programy-fges>). Експертна група під час роботи у фокус-групах встановила, що доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу, шляхом розміщення їх опису в силабусах та навчальних програмах ОК, які оприлюднено на сайті університету, а також подається у формі презентації від викладача відповідної дисципліни під час першого заняття. В постійному доступі є інформація: список нормативних документів університету стосовно організації освітнього процесу на сайті університету у закладці «Офіційні документи» <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>. Інформація, що зазначена у відомостях про самооцінювання, відповідає дійсності.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

У результаті експертизи ЕГ встановила, що заклад вищої освіти забезпечує інтеграцію навчання та наукових досліджень у процесі реалізації освітньої програми, а поєднання навчання і досліджень здійснюється відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми та регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf). У ЗВО вітається участь НПП та здобувачів третього рівня вищої освіти в організації університетських проєктів, наукових конференцій, проведення різних заходів, у тому числі за участю Студентського самоврядування. Викладачі та здобувачі ОНП мають широкі можливості для реалізації своїх наукових інтересів. У результаті роботи у фокус-групах було підтверджено щорічну участь НПП у конференціях та публікування результатів у наукових фахових та рецензованих виданнях. Позитивною практикою є участь здобувачів вищої освіти у науково-дослідній діяльності в межах кафедральної тематики, а також в організації та проведенні Міжнародної конференції, присвяченої регіональним екологічним проблемам, яка проводиться на базі кафедри екології та охорони довкілля, а також можливість безкоштовно публікувати наукові праці у фаховому журналі «Український гідрометеорологічний журнал» ОДЕКУ. Здобувачі у співавторстві зі своїми керівниками публікують результати своїх досліджень у фахових періодичних виданнях України за спеціальністю 101-Екологія, монографіях, а також у закордонних виданнях та журналах, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS. НПП впроваджують результати своїх досліджень у навчальний процес, про що свідчать силабуси та робочі програми. Так, наприклад, наукові дослідження професорів Чугай А.В., Сафранова Т.О. були впроваджені при підготовці ОК «Оцінка техногенного навантаження на довкілля».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Під час проведення акредитаційної експертизи ОНП встановлено, що усі викладачі постійно здійснюють перегляд та оновлення змісту освітніх компонентів освітньо-наукової програми відбувається щорічно до початку навчального року на підставі «Положенням про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» (редакція 2024 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizaciu_osvit_procusu_2024.pdf.

Викладачі дисциплін за ОНП «Екологічні аспекти природокористування» щороку актуалізують зміст освітніх компонентів робочих програм та методичних рекомендацій для проведення занять, ґрунтуючись на досягненнях науки та сучасних практиках у галузі екології, охорони довкілля та сталого природокористування, кращих міжнародних практик, отриманих під час проходження підвищення кваліфікації, стажування. Оновлення відбувається шляхом доповнення, заміною тем для вивчення, доповнення/оновлення літератури, з врахуванням порад, зауважень, рекомендації роботодавців, викладачів та здобувачів та інших зацікавлених осіб, що було підтверджено у роботі з фокус-групами. Викладачі мають доступ до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та постійно публікують результати наукових досліджень, що дозволяє відслідковувати тренди актуальних екологічних наукових досліджень, проходять міжнародні стажування та використовувати матеріали під час вивчення ОК ОНП. Результати наукових досліджень НПП включають в окремі теми ОК, проте не у всіх силабусах, робочих програмах до списку літератури включені джерела із міжнародних наукометричних баз

цитованих видань, публікацій НПП. Викладачі постійно підтримують рівень своїх знань співпрацею зі стейкхолдерами та академічну співпрацю, що підтверджено спілкуванням при зустрічі зі роботодавцями та на відкритій зустрічі.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Експертною групою встановлено, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО, є одним (напрям 3) із стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ на 2020-2025 рр. (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>) У результаті роботи фокус-груп встановлено, що НПП та аспіранти мають можливість проходити стажування та підвищення кваліфікації за кордоном («Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>), брати участь у літніх школах та міжнародних конференціях, про що їх постійно інформує міжнародний відділ. На даній ОНП є кращі практики міжнародної мобільності, так, Наконечна Ю.О. у 2022 р. проходила стажування у Німеччині (Інститут прісної води та внутрішнього рибальства імені Лейбніца), а у 2023 році отримала річний грант за програмою «МОЕ Fellowship Programme. Deutsche Bundesstiftung Umwelt». Викладачі кафедри активно залучені до участі в грантових освітніх та наукових проектах, що сприяє розвитку інноваційних підходів у навчальному процесі та наукових дослідженнях. Вони є учасниками таких проектів: «Ukrainian German teaching network for the digital transformation of environmental education» (2024) на базі Університету сталого розвитку, Німеччина (проф. Чугай А.В., проф. Сафранов Т.А., ас. Михайленко В.І.); Erasmus+ «Transformational learning network for resilience Enabling Ukrainian HE to ensure a sustainable and robust reconstruction of (post-war) Ukraine» (проф. Чугай А.В., проф. Сафранов Т.А., доц. Колісник А.В.); літні школи Університету Стерлінга «Capacity Building in Earth Observation for National Water Quality Assessment» (Румунія, Шотландія, проф. Чугай А.В., доц. Ільїна В.Г.); «Know What You Breathe: Mobilizing Communities for Air Quality in the Black Sea Basin» (проф. Чугай А.В., викл. Ільїна А.О.), що підтверджено відповідними сертифікатами.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ відзначила наступні позитивні практики: у ЗВО наявна та всебічно висвітлена на сайті нормативна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють освітній процес на ОНП «Екологічні аспекти природокористування»; НПП здійснюють активне поєднання навчання та наукових досліджень, займаються науковою діяльністю, що тісно пов'язана з ОНП та впроваджують результати науково-дослідної роботи в освітній процес; ЗВО активно впроваджує практику академічної мобільності за програмою ERASMUS+; на факультеті видані навчальні посібники, монографії, проводяться наукові конференції, є періодичне фахове видання категорії Б. Форми навчання та викладання за ОНП «Екологічні аспекти природокористування» сприяють досягненню РН та освітніх компетентностей, передбачених ОНП. Наявна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють навчальний процес, наявна розгалужена мережа каналів щодо інформування здобувачів освіти про цілі ОНП, освітні компоненти, критерії оцінювання та ін. (використання веб-ресурсів Zoom та Google Classroom, усне спілкування, месенджери). ЕГ констатує відповідність загальноприйнятим практикам реалізації ОНП в цілому за критерієм 4. Була встановлена за підкритеріями 4.1 – повна відповідність, 4.2 – повна відповідність, 4.3 – повна відповідність, 4.5 – повна відповідність. У підкритерії 4.4 зафіксована неповна відповідність, проте виявлені недоліки не є суттєвими, носять рекомендаційний характер, можуть бути усунуті до чергового перегляду ОНП та не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти. Таким чином, ЕГ встановила рівень відповідності за даним критерієм – В.

Недоліки

ЕГ виявила несуттєві недоліки, які в цілому не впливають на якість освітнього процесу та можуть бути усунуті за короткий період часу: не у всіх силабусах та робочих програмах ОК оновлено список рекомендованих джерел з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, публікацій НПП.

Рекомендації

ЕГ рекомендує такі кроки щодо удосконалення ОНП у контексті критерію 4: під час наступного перегляду ОНП, при оновленні силабусів та робочих програм ОК актуалізувати список рекомендованих джерел з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв та власних досліджень НПП; зважаючи на досягнення в галузі міжнародної мобільності та участі НПП у грантових освітніх та наукових проектах, пропонується продовжувати і посилювати участь НПП, аспірантів у міжнародних програмах академічної мобільності, стажуваннях та підвищенні кваліфікації

за кордоном, що дозволить забезпечити більш широке застосування міжнародного досвіду в освітньому процесі та наукових дослідженнях.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Організація, ведення, контроль та інші особливості освітнього процесу регламентуються «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ» (оновлена редакція 2022 р.) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-orgosvitprocess_2022.pdf) «Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (2022 р.)» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf). Форми семестрового підсумкового контролю (екзамен чи залік) визначаються навчальним планом, графік семестрового контролю висвітлюється на сторінці (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/navchalni-materialy-fges>). Форми і методи поточного, періодичного та підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти та критерії їх оцінювання визначено в робочій програмі ОК та висвітлені силабуси ОК, які є у вільному доступі (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitni-prohramy-fges>) та повідомляються здобувачам на першому занятті, про що було зазначено при інтерв'юванні учасників освітнього процесу ОНП. Встановлено, що форми контролю відповідають змісту ОК та сприяють досягненню програмних результатів навчання, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для здобувачів і забезпечують об'єктивність та неупередженість оцінювання. Кожен семестр здобувачі проходять опитування щодо якості викладання, прозорості форм проведення контрольних заходів, задоволеності рівнем отриманих знань і компетентностей. На питання «Повнота презентації дисципліни на початку курсу, системи та критеріїв оцінювання, загальних «правил гри» та «Об'єктивність та прозорість оцінювання знань студентів: викладачі дотримуються заявлених на початку курсу критеріїв оцінювання, впроваджують різні форми контролю, система накопичення балів є прозорою та доступною» всі респонденти дали найвищу оцінку. Наявні форми контролю знань та критерії оцінювання дозволяють в повній мірі перевірити досягнення програмних РН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Чіткість форм контрольних заходів для здобувачів ВО регламентується «Положенням про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти». Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, за спеціальністю 101 - Екологія (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/24/101-Ekolohiya-dokt.filos.pdf>). Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації, процедура атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та основні етапи, послідовність дій та перелік документів, необхідних для проходження атестації та присудження наукового ступеня доктора філософії ОНУ упорядковується документом «Положення про здобуття наукового ступеня доктора філософії в ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/aspirantura/polozhennya_pro_zdobuttya_stupenya_df-2024.pdf). Дисертації перевіряють на наявність академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації відповідно «Положення про запобігання та виявлення плагіату у навчальній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)) зі змінами (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/zminy-polozhennya-antiplagiat.pdf), та оприлюднюють офіційному сайті закладу вищої освіти. Як підтвердження: запит № 3 та публікація роботи у вільному доступі: Наконечна Ю.О. Екологічний стан та перспективи господарського використання водних об'єктів нижнього Побужжя. – Кваліфікована наукова. (https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/disertaciya_nakonechna-yuo_101-ekologiya.pdf).

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора

філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ході проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими, рівень поінформованості здобувачів щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім, критерії проміжної атестації є зрозумілими, здобувачам забезпечуються рівні умови та єдині правила відповідно до документів ОНУ: «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ» (оновлена редакція 2022 р.), (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-orgosvitprocess_2022.pdf), «Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (2022 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf). Вибір форми контрольного заходу залежить від особливостей ОК, її змісту та мети контролю. З'ясовано, що об'єктивність екзаменаторів, а також процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, здійснюються на підставі «Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-regulirovanie-kofliktov.pdf>), «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу» (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>). Під час зустрічей із НПП та здобувачами, встановлено, що учасники освітнього процесу добре ознайомлені із порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, який унормовується «Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (2022 р.) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf). За результатами звіту СО, опитувань здобувачів, встановлено, що за час дії ОНП конфлікту інтересів, оскарження результатів, повторного проходження контрольних заходів, зафіксовано не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в університеті регламентує розроблена відповідна нормативна база щодо стандартів і процедур забезпечення академічної доброчесності, зокрема: «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf) зі змінами (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/zminy-polozhennya-antiplagiat.pdf) і «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова» (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>). Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості), зокрема ОНУ є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic IQ Initiative), для учасників освітнього процесу створено Телеграм-канал «Доброчесне середовище ОНУ» https://t.me/ONU_integrity. Матеріали з питань академічної доброчесності, в тому числі правила цитування та посилань, розміщені на сторінці, сектору моніторингу плагіату наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова (<https://lib.onu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>) (<http://lib.onu.edu.ua/issledovatelyam/>) та інших структурних підрозділах (<http://onu.edu.ua/uk/research-council/aktualnipytannia-vyshchoi-osvity>), (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentrzabezpechennia-iakosti-osvity>). Технологічними рішеннями, що використовуються на ОНП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності, є «Ліцензоване програмне забезпечення на платформі Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова - система StrikePlagiarism.com (до червня 2024 р. – Unicheck)». Дисертаційні роботи, наукові публікації перевіряються на ознаки академічного плагіату (запит 3). Перевірку дисертаційних робіт здійснює спеціалізований сектор моніторингу плагіату НБ ОНУ імені І.І. Мечникова згідно Порядку та правил перевірки робіт (<https://lib.onu.edu.ua/proverka-na-plagiat/>). В СО висвітлено та у спілкуванні з фокус-групами підтверджено, що питання дотримання академічної доброчесності обговорюються в рамках усіх ОК ОНП, а більш детально - До2, До4, До7. Здобувачі обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. Випадків академічної недоброчесності аспірантами зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. ЕГ рекомендує і надалі продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, забезпечують об'єктивність і прозорість для всіх учасників. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів,

які є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Встановлені процедури оскарження результатів та можливість повторного складання контрольних завдань є чіткими й зрозумілими для всіх учасників. Процедура перевірки наукових і кваліфікаційних робіт на плагіат є обов'язковою, проводиться з використанням відповідної програми. На ОНП не було виявлено випадків порушення академічної доброчесності. ЕГ констатує відповідність загальноприйнятим практикам реалізації ОНП в цілому за критерієм 5. Була встановлена за підкритеріями 5.1 – повна відповідність, 5.2 – повна відповідність, 5.3 – повна відповідність, 5.4 – повна відповідність. Таким чином, ЕГ встановила рівень відповідності за даним критерієм – В.

Недоліки

Недоліки не виявлені

Рекомендації

Поряд із встановленою повною відповідністю освітньої діяльності за 5 критерієм ЕГ рекомендує: у анкеті для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання в університеті передбачити відкриті питання (пропозиції щодо удосконалення ОП, ОК, виявлення недоліків, пропозиції застосування тих чи інших методів навчання, тощо), що дозволить враховувати думки здобувачів для удосконалення освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Аналіз відомостей про СО, додаткових матеріалів, наданих на запит ЕГ, а також проведені зустрічі засвідчили, що ОК забезпечують НПП із відповідною академічною кваліфікацією та професійним досвідом. Гарантом ОНП є проф. Чугай А. В., досвід та академічна кваліфікація якої дозволяють компетентно здійснювати координацію освітньої та наукової діяльності за даною ОНП. Вона є у складі НМК МОН України зі спец. 101 екологія, що дозволить вчасно реагувати на зміни та тенденції підготовки здобувачів вищої освіти. Наявність потужної наукової школи проф. Т.О. Сафранова, А.В. Чугай на кафедрі є взірцевою практикою, що позитивно впливає на якість підготовки здобувачів, сприяє розвитку висококваліфікованих наукових кадрів і дозволяє ефективно поєднувати теоретичні знання з практичними навичками. Проф. Сафранов Т.О. є одним із розробників СВО України зі спец. 101 "Екологія" для третього рівня вищої освіти, має багаторічний професійний досвід (більше 10 років очолював лабораторію гідрогеології та екології у Таджикиському відділенні ВННДІ, був експертом з гідрогеології та екології в національній державній корпорації Бангладеш «Petrobangla»). Освітній процес на ОНП забезпечують провідні фахівці, експерти, наукові консультанти в галузі екології та охорони навколишнього середовища та екології. Всі НПП мають наукові ступені, до викладання залучені три доктори наук, серед них керівники наукових тем, експерти Наукової ради МОН України, розробники Стандартів, керівники міжнародних проєктів (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily-fges/kafedra-ekolohii-ta-okhorony-dovkillia>). ЕГ засвідчує відповідність академічної кваліфікації НПП тим ОК, які вони викладають, що підтверджено одним із таких документів: дипломом про вищу освіту, науковий ступінь, тематикою наукових досліджень та публікацій, підвищенням кваліфікації, науково-практичною діяльністю НПП, дотриманням пунктів ЛУ тощо. Наявні підручники, посібники, монографії, наукові статті у фахових виданнях України категорій А та Б і виданнях, що включені до Scopus або Web Of Science Core Collection. Встановлено відповідність тематики наукових досліджень кожного НПП та ОК, який він забезпечує та теми дослідження здобувача, котрого він є керівником. Взірцевою практикою є те, що керівники аспірантів (проф. Сафранов Т.А., проф. Чугай А.В., доц. Колісник А.В., доц. Юрасов С.М.) мають значний досвід у проведенні наукових досліджень з тематики дисертаційних робіт, були керівниками НДР кафедри екології та охорони довкілля у різні роки. НПП беруть активну участь у міжнародних наукових ініціативах, грантах, програмах співпраці з науковими установами інших країн, залучають здобувачів та активно використовують надбання при підготовці здобувачів вищої освіти. ЕГ відзначає, що академічна та професійна кваліфікація НПП відповідає сучасним вимогам та здатна забезпечити ОК ОНП

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої

програми та послідовно застосовуються

Експертною групою встановлено, що конкурс на заміщення вакантної посади оголошується наказом Ректора. Інформація про вакансії розміщується на офіційному сайті у відповідній вкладці (<https://onu.edu.ua/uk/acad-office/vakansii>). Згідно з наказом ректора ОНУ від 18.10.2024 року № 2508-18), конкурсний відбір по кафедрі екології та охорони довкілля був оголошений на посади: завідувач кафедри, професор та доцент кафедри. (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/studydept/vakantni_posady/2024-2025/ogoloshennya_fgje_2024.pdf). Для забезпечення освітньої діяльності за ОНП для участі у конкурсі мають право подаватися особи, які мають повну вищу освіту і за своїми професійно-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, установленим для науково-педагогічних працівників Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, Статуту ОНУ, умовам оголошеного конкурсу. Претенденту може бути запропоновано провести відкрите заняття (лекційне або практичне). При обговоренні кандидатур враховується публікаційна активність, у тому числі наявність публікацій у виданнях, що індексуються наукометричними базами, авторські навчально-методичні праці, стажування та підвищення кваліфікації тощо. Береться до уваги рейтинг НПП, яке проводять згідно Положення про рейтинг науково-педагогічних працівників в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова

(2024)

(https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_reyting_npp.pdf). В університеті здійснюється моніторинг дотримання ліцензійних умов НПП. Процедура добору викладачів у цілому дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для якісної реалізації ОНП. Під час фокус-групи ЕГ з адміністрацією ЗВО, сервісним персоналом, гарантом ОНП та НПП було підтверджено виконання процедури конкурсного добору.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Тісна співпраця з роботодавцями сприяє інтеграції наукових досліджень з реальними потребами та викликами ринку праці. Співпраця з роботодавцями дозволяє аспірантам отримувати практичний досвід, враховувати потреби галузі та здійснювати дослідження, які відповідають вимогам сучасної економіки та науки. На зустрічі д.х.н., проф. Нікіпелова О.М. завідувачка науково-дослідного відділу автоматизації, приладобудування та експериментальних технологій Інженерно-технологічного інституту «Біотехніка», відмітила, що роботодавці активно беруть участь в обговоренні ОНП, вносять пропозиції направлені на удосконалення ОК, залучені до наукового консультування здобувачів та формування індивідуальної освітньої траєкторії. Існує інноваційна практика використання наукових лабораторій науково-дослідних інститутів ННАН України, академічних ВОЗ для проведення спільних наукових досліджень та позитивна практика виїзних занять, так директором НВК «УкрЕкоПром» Данкевичем В.І. організовано виїзний захід на підприємство з переробки відходів в межах вивчення відповідного ОК. Під час онлайн-зустрічі із роботодавцями було підтверджено їхню залученість до реалізації ОНП, зацікавленість у підготовці та працевлаштуванні фахівців вищої кваліфікації, активну участь у перегляді ОНП, проведенні майстер-класів та інших спільних заходів. Роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості ОНП. Так, наприклад, у цих процесах брали участь директор Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації Шатохіна І.В., перший заступник директора Департаменту екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради Дацюк В.М. та інші. До викладання окремих тем ОК залучались д.х.н., проф. Нікіпелова О.М. д.геогр.н., проф. Серга Е.М., заступник директора з наукової роботи Українського наукового центру екології моря (Статистичні методи дослідження в екології). До освітнього процесу залучений проф. Тучковенко Ю.С. (ОК Управління науковими проектами) експерт секції «Охорона навколишнього середовища» (2009- 2021 рр.), «Науки про Землю» (2022-2023) Наукової ради Міністерства освіти і науки України (наказ МОН України № 1111 рр. від 12.12.2022). Зразковою практикою є, те що здобувачі мають можливість отримувати досвід та знання від міжнародних експертів, професіоналів і практиків через їх участь у грантових програмах, літніх школах та інших заходах, що сприяють розвитку наукових досліджень та дозволяє здобувати цінні знання, нові методології та підходи до вирішення актуальних проблем, а також забезпечує високий рівень кваліфікації та підготовки до успішної кар'єри в науці. Про що зазначили випускник ОНП Михайленко В.І., а аспірант Лавров Т.В. під час зустрічей у фокус-групах.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Сприяння професійному розвитку викладачів передбачено Статутом ОНУ (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>). Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/dek/poloz-pidvishennya-kvalifikatsii_12112020.pdf), згідно з пунктами цього Положення, ЗВО забезпечує підвищення кваліфікації НПП та ПП за вибраною ними формою та видом навчання не рідше одного разу на п'ять років. Кожен НПП має свободу вибору місця, форми, тематики, термінів підвищення кваліфікації. У ЗВО функціонує система внутрішнього підвищення кваліфікації. Зокрема, для підвищення мовної компетентності НПП працює Центр мовної підготовки та мовної сертифікації (<https://onu.edu.ua/uk/structure/filials/kursy-tsentru-movnoi-pidhotovky-ta-movnoi-sertyfikatsii>). У ЗВО розроблено та впроваджено низку сертифікованих програм (<https://onu.edu.ua/uk/sertyfikatsii-prohramy>). ЗВО надає безкоштовний доступ до онлайн-платформи Coursera (<https://onu.edu.ua/uk/osvita/onu-imeni-i-i-mechnykova-otrymav-litsenziiu-na-3000-bezkoshtovnykh-pidpysok-na-osvitniu-onlainplatformu-coursera>). Для підвищення кваліфікації НПП ЗВО

укладено низку угод із провідними НУ та ЗВО України. Згідно з табл. 2 відомостей про СО, усі НПП, задіяні в реалізації освітнього процесу за даною ОНП, проходять стажування відповідно до ОК. Так, доц. Приходько В.Ю., яка викладає ОК «Принципи управління та поводження з відходами» пройшла стажування на тему «Сучасні технології утилізації промислових відходів» у НВК «УкрЕкоПром» (м.Одеса, 1.04.24 –13.05.2024 р.), взяла участь у другій весняній онлайн школі «EUimplementation of bioenergy technologies for waste recycling» (м. Суми, 17.04 –14.06.2024 р.), пройшла навчальний курс «Zero Waste Trainer» (25.06 – 27.06.2024р.), та брала участь навчальному курсі «Тренінг із питань скорочення викидів парникових газів» (18.09 – 16.10.2024 р). Професори Чугай А.В., Сафранов Т.О., які викладають ОК та ведуть керівництво аспірантами є учасниками міжнародних літніх шкіл, стажувань, що підтверджено під час зустрічей. До процедур моніторингу належить щорічне звітування та рейтинг НПП. У ЗВО діє система морального та матеріального заохочення НПП, зокрема матеріальне заохочення може здійснюватись шляхом встановлення надбавок до посадових окладів, преміювання та надання матеріальної допомоги, також, за особливі успіхи у вирішенні сучасних наукових проблем на світовому рівні і знання іноземної мови, викладачам може встановлюватися надбавка до заробітної плати. За підсумками щорічного рейтингу кафедра посіла третє місце (<https://odeku.edu.ua/monitoring-yakosti-osvity/>). Під час зустрічі з керівництвом та менеджментом встановлено, що НПП, які забезпечують ОНП займають верхні позиції рейтингу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Аналіз кадрового складу засвідчує високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОНП «Екологічні аспекти природокористування». Ефективне використання людських ресурсів при реалізації ОНП. НПП мають високий рівень кваліфікації щодо ОК, викладання яких забезпечують, та відповідність Ліцензійним умовам. До освітнього процесу залучені професіонали-практики, експерти галузі і представники роботодавців, є практика проведення лекцій на виробництві. НПП мають високу публікаційну активність та високі індекси цитувань у Scopus, WoS, є авторами навчальних посібників, монографій, мають міжнародні стажування та підвищення кваліфікації на виробництві, активно проводять наукову роботу. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, до викладання ОК залучаються фахівці з огляду на їхню кваліфікації та здобутки. Високою є академічна мобільність НПП, викладачі активно залучаються до розробки дослідницьких проєктів, грантових програм, виконання науково-дослідних робіт. Функціонує система матеріального та морального заохочення розвитку НПП. Преміювання працівників університету, зокрема науково-педагогічних працівників (НПП) та інших співробітників, здійснюється при наявності економії коштів загального та спеціального фонду, у разі публікації статті у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science, кожному співавтору виплачується премія в розмірі 25% посадового окладу за одну статтю. Кращими та інноваційними практиками є висока кваліфікації НПП, які мають високий рівень знань, підтверджений науковими публікаціями та міжнародними стажуваннями та високою академічною мобільністю; наявність наукової школи проф. Т.О.Сафранова; мотивуюча система матеріального преміювання, морального заохочення; прозора і конкурентна процедура добору НПП для викладання ОК на ОНП. Аналіз матеріалів акредитаційної справи дозволяє ЕГ встановити рівень відповідності за даним критерієм – А. ЕГ констатує повну відповідність за всіма підкритеріями 6.1., 6.2., 6.3., 6.4. у рамках критерію 6, наявність зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 6.1. та 6.4., а також відсутність суттєвих недоліків.

Недоліки

Недоліків не виявлено

Рекомендації

Враховуючи високий рівень кадрового потенціалу, що задіяний до викладання на ОНП, експертна група радить продовжувати позитивну практику залучення провідних фахівців та висококваліфікованих викладачів до реалізації ОНП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Під час акредитаційної експертизи ЕГ мала змогу переконатись у наявності достатніх навчально-методичних, фінансових та матеріально-технічних ресурсів ЗВО для реалізації ОНП. Вивчаючи відомості самооцінювання та оглядаючи матеріально-технічну базу, ЕГ відмічає наявність спеціалізованих навчальних аудиторій, які оснащені проекторами та мультимедійними дошками, електронними та світловими мікроскопами, а також комп'ютерних класів із загальною кількістю персональних комп'ютерів понад 20 одиниць. У корпусі факультету гідрометеорології і екології функціонує 16 приміщень, які забезпечують розташування книгосховища для збереження більше 520 тис. томів наукової, навчальної та іншої літератури, читальних залів на 305 посадкових місць. Для учасників освітнього процесу забезпечено вільний безоплатний доступ до читальної зали та фондів бібліотеки, а також електронних каталогів, що розміщені на вебсайті ЗВО (<https://surl.li/qdhyp>). Наукова бібліотека ЗВО забезпечує безкоштовний доступ здобувачів та НПП до наукометричних баз (Web of Science, Scopus, OUCI та ін. <https://surl.li/tvvlvc>). Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів розміщене у вільному доступі в репозитарії електронної навчально-методичної та наукової літератури колишнього ОДЕКУ (<https://surl.li/hvlyef>) та в репозитарії ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://surl.li/igjdhu>). На факультеті функціонують навчально-наукові лабораторії радіоекології та хімії, які оснащені переліком наукового обладнання та науково-експертний центр моніторингу навколишнього середовища, що широко використовується у навчальному процесі за ОНП. Варто зазначити, що значна частина наукового обладнання отримана в результаті грантів та проєктів. Окрім того, в навчальному процесі використовується спеціальне програмне забезпечення ЕОЛ+ та функціонує автоматизований пункт спостережень за забрудненням атмосферного повітря. Фінансові ресурси для оновлення матеріально-технічної бази університету формуються переважно за рахунок надходження коштів у рамках грантових угод та проєктів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ мала можливість пересвідчитись, що ЗВО та факультет гідрометеорології та екології, де реалізується ОНП, забезпечують вільний і безоплатний доступ учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Навчально-лабораторні корпуси включають спеціалізовані навчальні лабораторії, комп'ютерні класи та навчально-наукові лабораторії. Наукова бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова забезпечує вільний доступ необхідних навчальних, методичних та наукових матеріалів. Учасники освітнього процесу забезпечені доступом до різноманітних електронних ресурсів: бібліотек, фондів, архівів, баз даних, репозитаріїв та періодичних видань (<https://surl.li/lspedh>). На факультеті гідрометеорології і екології створена і успішно функціонує наукова школа «Екологічні проблеми регіонів України». Окрім того, в навчально-лабораторних комплексах факультету гідрометеорології та екології розташований музей, конференц-зал, пункт незламності, укриття, комплекс харчування, спортивний комплекс (в т.ч. басейн, тренажерний зал). Всі навчальні корпуси забезпечені доступом до Wi-fi. Поруч з навчальним корпусом розташовані гуртожитки. Відеоматеріали, які підтверджують наявність описаної матеріально-технічної бази були отримані на запит ЕГ (<https://surl.li/arotfi>), а також були продемонстровані в ході онлайн-зустрічі.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

ЕГ мала можливість переконатися, що освітнє середовище ЗВО надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОНП, а також є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я. Забезпечення безпечних умов навчання і праці для всіх учасників освітнього процесу визначається «Правилами внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/tquqku>). Корпус факультету гідрометеорології і екології, який забезпечує підготовку докторів філософії за ОНП, оснащений укриттям, яке забезпечує можливість безпечного перебування здобувачів освіти під час навчального процесу, а також всіх здобувачів, які мешкають поряд у гуртожитку університету. Укриття включає навчальні приміщення, кімнати для відпочинку, санітарні кімнати та медпункт (<https://surl.li/arotfi>). Навчально-лабораторні корпуси факультету оснащені вогнегасниками, наявні схеми евакуації, а також вказівники шляху до укриття, що було продемонстровано ЕГ під час онлайн-зустрічі. Для роботи в лабораторіях використовуються індивідуальні засоби захисту (халати та рукавички). На вимогу ЕГ були продемонстровані інструкції з техніки безпеки та журнали, що підтвердило проведення необхідних безпекових заходів. На території ЗВО функціонує служба охорони.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ЕГ переконалась, що ЗВО в повній мірі забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОНП. З метою всебічної підтримки здобувачів у ЗВО функціонує студентське самоврядування (<https://surl.li/xbkckj>), профспілковий комітет студентів та аспірантів, Рада молодих вчених (<https://surl.li/iovveey>), Центр культури і дозвілля студентів та співробітників (<https://surl.li/uymzjz>), База відпочинку «Чорноморка» (<https://surl.li/pvbwjx>), навчально-спортивний комплекс (в т.ч. басейн, тренажерний зал, зал для боротьби), відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників та студентів (<https://surl.li/zrklnx>), психологічна служба (<https://surl.li/cnvcvi>). Інформаційна підтримка здобувачів за ОНП здійснюється через мережу Інтернет на сторінках офіційного вебсайту університету (<http://www.onu.edu.ua>). Освітню підготовку забезпечує кафедра екології та охорони довкілля, на базі якої також функціонує наукова школа «Екологічні проблеми регіонів України», яка дає змогу задовольнити потреби та наукові інтереси здобувачів вищої освіти. У ЗВО є скринька довіри, де здобувачі можуть залишити анонімне звернення в разі виникнення конфліктних ситуацій або дискримінаційних дій (<https://surl.li/agnngo>). Органи студентського самоврядування мають власні канали зв'язку у соціальних мережах, що сприяє комунікації зі здобувачами освіти (<https://surl.li/mbprhd>; <https://surl.li/hzsbie>). Окрім того, консультативну підтримку здобувачів забезпечує навчальний відділ, відділ аспірантури та докторантури, академічний персонал кафедри, співробітники деканату та гарант ОНП. Для забезпечення захисту прав та інтересів молодих вчених у ЗВО функціонує Рада молодих вчених (<https://surl.li/iovveey>). З метою виявлення потреб та інтересів викладачів та здобувачів освіти проводиться їх регулярне опитування (<https://surl.li/obfhml>). Позитивною практикою в підтримці студентства ЗВО є Mechnykov Student Card – проект профспілки, який надає можливість власникам карти члена профспілки отримувати знижки в різних закладах м. Одеси. В ході онлайн-зустрічі з ЕГ, здобувачі підтвердили, що отримують всебічну підтримку з боку структурних підрозділів та органів ЗВО. Також було зазначено, що за час навчання на ОНП здобувачі не стикалися з конфліктними ситуаціями чи дискримінаційними діями.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

За результатами аналізу відомостей СО та зустрічей з фокус-групами, ЕГ може зробити висновок, що освітнє середовище ЗВО створює достатні умови для навчання для осіб з особливими освітніми потребами. В ОНУ імені І.І. Мечникова право на освіту осіб з особливими потребами регламентується декількома документами, зокрема: «Правилами прийому до ОНУ імені І.І. Мечникова», де вказано спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти, під які підпадають і особи з особливими освітніми потребами та «Положенням про організацію інклюзивної освіти осіб з особливими освітніми потребами в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/zhmqfh>). Під час перегляду відеоматеріалів матеріально-технічної бази ЗВО, ЕГ переконалась, що навчальні корпуси оснащені пандусами, кнопками виклику персоналу, ліфтами, а також спеціалізованими санітарними кімнатами з відповідним оснащенням (<https://surl.li/arotfi>). Умови доступності території ЗВО для здобувачів з особливими потребами представлено і на вебсайті університету (<https://surl.li/hatran>). Варто зазначити, що на ОНП «Екологічні аспекти природокористування» здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Під час аналізу відомостей СО ЕГ пересвідчилась, що у ЗВО сформовані відповідні правила і процедури вирішення проявів корупції, конфліктних ситуацій у наступних документах: «Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій в ОНУ» (<http://surl.li/gnvgm>), Антикорупційна програма (<http://surl.li/gqrpqo>). ЕГ відзначає, що всі правила є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. В ході онлайн-зустрічей ЕГ була запевнена, що на ОНП не конфліктних ситуацій, випадків цькування, дискримінації чи сексуального домагання зафіксовано не було. Здобувачі під час онлайн-зустрічі зазначили, що у випадку виникнення конфліктних ситуацій вони має змогу звернутися до адміністрації або відповідних служб, в т.ч. залишити анонімне звернення через скриньку довіри.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ встановлено, що матеріально-технічні ресурси ЗВО та навчально-методичне забезпечення ОНП забезпечують досягнення визначених ОНП цілей та результатів навчання. Освітнє середовище є безпечним, всі учасники освітнього процесу мають вільний безоплатний доступ до необхідної інфраструктури та ресурсів. ЗВО забезпечує всебічну підтримку для учасників освітнього процесу. ЕГ констатує повну відповідність за підкритеріями 7.1., 7.2., 7.3., 7.4., 7.5, 7.6. Позитивною практикою за даним критерієм ЕГ вважає наявність у ЗВО проекту Mechnykov Student Card, який надає можливість власникам карти члена профспілки отримувати знижки у різних закладах. Зазначені недоліки не є суттєвими та носять рекомендаційний характер для розвитку ОНП в майбутньому. Таким чином, ЕГ встановила рівень відповідності за даним критерієм – В.

Недоліки

ЕГ вважає несуттєвим недоліком низький рівень залученості здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до органів студентського самоврядування, зокрема здобувачів за ОНП «Екологічні аспекти природокористування».

Рекомендації

ЕГ рекомендує протягом року розглянути можливість залучення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до органів студентського самоврядування, що буде сприяти їх професійному та особистому розвитку, а також посилить вплив аспірантів на студентське життя ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

В ЗВО процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми визначаються «Положенням про освітні програми» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-osvit-prog2020.pdf>), визначено загальні засади політики забезпечення якості вищої освіти» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/politika-yakosti.pdf>). Питання моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регламентується також положеннями «Про систему внутрішнього забезпечення якості» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>), «Про моніторинг якості освіти» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-monitoring2020.pdf>); «Про організацію і проведення опитування здобувачів вищої освіти в ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_opytuvanya2020.pdf). Нормативні документи ЗВО визначають щорічну періодичність перегляду ОНП, відбувається щорічний моніторинг, у вигляді опитування та функціонує скринька довіри, результати моніторингу обговорюються на засіданнях кафедр та вченої ради факультету, відображаються у протоколах. ОНП «Екологічні аспекти природокористування» затверджена Вченою радою ОНУ (протокол № 14 від 25.06.2024 р. та введено в дію з 01.09.2024 р.). Нормативні документи ЗВО визначають також і щорічний моніторинг, який здійснюється робочою групою на чолі з гарантом за участю здобувачів, роботодавців, НПП з числа групи забезпечення ОНП. Функціонує Центр забезпечення якості освіти, який проводить моніторинг ОНП згідно плану своєї роботи (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/center-yakosti/plan_monitoryngu_yakosti_osvitnikh_program_onu-2024.pdf). Оновлення відбувається у зв'язку зі змінами в нормативній базі щодо освітнього процесу, моніторингу ринку, необхідності модернізації змісту навчальних дисциплін, недостатньою валідністю результатів оцінювання, за результатами опитувань здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів. Наприклад у 2024 р. було скориговано або введено нові ВД. Проект ОНП «Екологічні аспекти природокористування» на 2025 рік розміщено у вкладці факультету «Освітні програми. Громадське обговорення» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/gromadske-obgovorenya/ONP-eko-aspekty-pryrodokor-phd-2024-proekt.pdf>). ЕГ виявлено що гарантом ОНП «Екологічні аспекти природокористування» регулярно проводяться зустрічі із здобувачами освіти.ОНП отримала сертифікат про умовну (відкладену) акредитацію до 16.04.2025 року(<https://odeku.edu.ua/lscenses>) при цьому зауважень Національного агентства з якості вищої освіти не було. Отже ЕГ констатує повну відповідність в частині процедури розробки, затвердження, моніторингу та перегляду даної ОНП чинній у ЗВО нормативній базі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

В ході проведення дистанційної експертизи та роботи у фокус-групах було встановлено, що здобувачі вищої освіти та студентське самоврядування дійсно беруть активну участь в процесі моніторингу та періодичного перегляду ОНП. Здобувачі освіти Деревенська О. В., Михайленко В. І., Наконечна Ю.О. а також Лавров Т. В. (який включений до

складу робочої групи з розробки ОНП «Екологічні аспекти природокористування» 2025 р.) підтвердили, що їх пропозиції, запропоновані щодо внесення тематичного наповнення ВК враховані, що відображено у протоколах обговорення ОНП за 2019 – 2024 рік (<https://office.naqa.gov.ua/v2/accreditation-folder/12815>). Також пропозиції здобувачів освіти отримані під час опитувань (анкети опитування та аналіз результатів розміщено на сайті) беруться до уваги (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/spetsialnosti-ta-osvitni-prohramy-fges>). ЕГ відзначає, що аспіранти повною мірою поінформовані про можливості і шляхи впливу на забезпечення якості освітнього процесу. У ЗВО регулярно здійснюються опитування щодо якості викладання, форм і методів навчання, формування індивідуальної освітньої траєкторії, якості практичної підготовки та ін., що було підтверджено піз час онлайн зустрічей із здобувачами освіти та студентським самоврядуванням. Центром забезпечення якості освіти проводяться регулярні опитування здобувачів з питань організації освітнього процесу. Здобувачі мають змогу висловити враження стосовно освітнього процесу, вказати на проблемні моменти та надати рекомендації або побажання. За підсумками 2022-2023 н.р. здобувачі ОНП «Екологічні аспекти природокористування» високо оцінили освітній процес, високий рівень викладання, середовище факультету, що сприяє проведенню дослідження, також зазначили побажання щодо збільшення кількості вибіркових дисциплін, що стосуються тематики наукових досліджень аспірантів. Результати анкетувань обговорюються на засіданнях робочої групи за даною ОП, що відображено у відповідних протоколах, наданих на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v2/accreditation-folder/12815>). У ЗВО функціонує система студентського самоврядування, представники якої входять до складу вчених рад факультетів, вченої ради та науково-методичної ради ЗВО. Проте студентське самоврядування спрямовує свою діяльність переважно на роботу зі студентами першого та другого рівнів вищої освіти, у меншій мірі – третього рівня. Зазначене було підтверджено під час онлайн-зустрічі, також наголошено на можливостях долучення до організації освітнього процесу, перегляду програм, вирішення проблемних моментів тощо. Найбільш тісна співпраця аспірантів у рамках ради молодих вчених, за сприяння якої впроваджуються наукові заходи, конкурси тощо. Під час онлайн-зустрічі зазначене підтвердили голова Ради молодих вчених ОНУ Вадим Чепіженко та голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених факультету гідрометеорології та екології Дмитро Шелінговський.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У ЗВО існує практика залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОНП. Під час підготовки проєктів, обговорення та перегляду ОНП «Екологічні аспекти природокористування» щорічно залучаються роботодавці, що відображено у протоколах наданих на запит ЕГ (2024р.) (<https://office.naqa.gov.ua/947c9c73-e1de-4b14-а609-9aaf1a1a1830>), наприклад, Шатохіна І. В. (Директор департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА) запропонував внести корективи до змісту ВД 02.1 «Аналіз якості довкілля»; Нікіпелова О. М. (зав. Науково-дослідного відділу автоматизації, приладобудування та експериментальних технологій Інженерно-технологічного інституту «Біотехніка») запропонувала збільшити обсяг наукової та науково-педагогічної практики. Співпраця із стейкхолдерами реалізується в ході організації та участі в різноманітних заходах (конференціях, семінарах, днях відкритих дверей, ярмарків вакансій, та ін.), засіданнях робочих груп, що було підтверджено під час зустрічі у фокус-групі з роботодавцями. Позитивним є включення представника роботодавців Нікіпелової О. М. до складу робочої групи, що працювала над укладанням проєкту ОНП «Екологічні аспекти природокористування» для здобувачів освіти 2025 року вступу (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/gromadske-obgovorenya/ONP-eko-aspektu-prirodokor-phd-2024-proekt.pdf>). ЕГ зроблено висновок, що взаємодія з роботодавцями на ОНП має системний характер, а під час онлайн зустрічі з роботодавцями було підтверджено участь у перегляді та надані позитивні відгуки щодо ОНП «Екологічні аспекти природокористування» низкою профільних установ.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Як з'ясувала ЕГ, в ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників.). Одним із завдань підтримки тісного зв'язку із випускниками є сприяння поліпшенню змісту освіти, якості й ефективності підготовки фахівців. Також зв'язок підтримується завдяки соціальним мережам. Думка випускників ЗВО також збирається шляхом опитування, що відображено на сторінці факультету та кафедри (https://docs.google.com/forms/d/1OibrAXEaxGTF26WNM5kWuTstnhFDI-mAkIdAhu99HL4/viewform?edit_requested=true). Результати опитування у розрізі ОНП обговорюються на засіданні робочої групи, а також на засіданнях кафедри, та вченої ради факультету гідрометеорології та екології щорічно як один з параметрів системи забезпечення якості освіти. Під час зустрічі у фокус-групі виявлено, що випускники ОНП, які успішно захистили дисертації працюють у наукових та навчальних установах: Михайленко В. І. є головним спеціалістом Офісу Горизонт Європа в Україні Національного фонду досліджень України, Наконечна Ю. О. старший викладач кафедри екології та природоохоронних технологій НУК імені адм. Макарова, та Караулов В. Д. є головни спеціалістом Державної служби України з безпеки на транспорті.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема

здійснений через опитування заінтересованих сторін

У ЗВО функціонує Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти згідно положення (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>). Основним структурним підрозділом, що забезпечує систему забезпечення якості освіти у ЗВО, є Центр забезпечення якості освіти (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-center-yakosti.pdf>). Згідно з «Положенням про моніторинг якості освіти в ОНУ імені І. І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-monitoring2020.pdf>) періодично проводиться внутрішній комплексний моніторинг факультетів, кафедр та окремих освітніх програм, результати обговорюються на засіданнях кафедр та вченій раді факультету гідрометеорології та екології. Центром забезпечення якості вищої освіти проводяться соціологічні дослідження щодо якості організації та методичного забезпечення освітнього процесу та якості провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців. До опитувань долучаються студенти всіх рівнів вищої освіти та професорсько-викладацький склад. Результати обговорюються та рекомендації впроваджуються у діяльність, що підтвердила під час онлайн-зустрічі керівник Олена Сминтина. Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ОНУ імені І. І. Мечникова забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитаційна експертиза у дистанційній формі ОНП «Екологічні аспекти природокористування» проводиться вперше, оскільки через військовий стан акредитаційна комісія не працювала, хоча процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти проводилася три рази - у 2022, 2023, 2024 рр. Зауважень до ОНП не було. Згідно з Відомостями про СО, при перегляді ОНП враховувалися пропозиції з акредитацій інших ОП, що реалізуються на факультеті, зокрема що стосується удосконалення нормативної бази, запобігання виявлення академічного плагіату, розширення переліку вибіркових дисциплін та їхньої спрямованості, розширення практики впровадження гостьових лекцій та ін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ЕГ відзначає високий рівень культури якості вищої освіти у ЗВО. До розвитку ОНП активно долучаються всі учасники освітньої діяльності (керівний склад ЗВО, науково-педагогічні працівники, здобувачі, роботодавці). Розвитку освітньої програми та освітній діяльності сприяє постійний зворотній зв'язок між розробниками та викладачами/керівниками, розробниками та здобувачами, розробниками та роботодавцям. Періодичний внутрішній моніторинг якості вищої освіти в ЗВО сприяє вчасному виявленню недоліків та оперативному їх усуненню, проводиться згідно з «Положенням про моніторинг якості освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-monitoring2020.pdf>). За здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають наступні структурні підрозділи ЗВО: Навчальний відділ і Навчально-методична рада університету, Вчена рада університету; навчально-методична комісія факультету факультету гідрометеорології та екології; Кафедра екології та охорони довкілля. Під час онлайн зустрічей із керівництвом ЗВО, факультету, представниками сервісних підрозділів було підтверджено тісну взаємодію для забезпечення високого рівня якості вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ відзначає високий рівень культури якості вищої освіти у ЗВО. До розвитку ОНП активно долучаються всі учасники освітньої діяльності (керівний склад ЗВО, науково-педагогічні працівники, здобувачі, роботодавці). Розвитку освітньої програми та освітній діяльності сприяє постійний зворотній зв'язок між розробниками та усіма зацікавленими сторонами. Періодичний внутрішній моніторинг якості вищої освіти в ЗВО сприяє вчасному виявленню недоліків та оперативному їх усуненню. Під час онлайн зустрічей із керівництвом ЗВО, факультету, представниками сервісних структурних підрозділів було підтверджено тісну взаємодію для забезпечення високого рівня якості вищої освіти. Враховуючи повну відповідність ОНП загальноприйнятим практикам за Критерієм 8 за всіма підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.4., 8.5, 8.6, 8.7 дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 8 – рівню В.

Недоліки

Недоліків не виявлено

Рекомендації

Експертна група відзначає позитивний вплив приєднання О Д Е К У та ОНП «Екологічні аспекти природокористування» до структури ОНУ імені І. І. Мечникова, та рекомендує у міру можливості пришвидшити інтеграційні процеси.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЕГ під час акредитаційної експертизи вдалося переконатися, що у ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Дані процедури та правила є доступними і містяться у переліку внутрішніх документів ЗВО, серед яких: - «Статут ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/bzdmuy>), - «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (редакція 2024 р.) (<https://surl.li/khqcky>), - «Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої та фахової перед вищої освіти в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/pnlwhp>), - «Колективний договір ОНУ імені І.І. Мечникова на 2021-2024 рр.» (<https://surl.li/qnihng>), - «Правила внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І.І. Мечникова (додаток 4 до Колективного договору)» (<https://surl.li/dzuikq>), - «Положення про індивідуальну освітню траєкторію здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/xitszl>), - «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://surl.li/ccpaho>). Під час онлайн-зустрічей здобувачі вищої освіти підтвердили, що мають доступ до всієї необхідної інформації та нормативних документів на вебсайті ЗВО, а також зазначили щодо альтернативних шляхів отримання інформації, зокрема, значну присутність ЗВО у соціальних мережах та месенджерах.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

ЕГ мала можливість переконатися, що ЗВО не пізніше ніж за місяць до затвердження розміщує проєкт ОНП на офіційному сайті (<https://surl.li/rcxafz>). На цій же сторінці розміщено електронну адресу для надання пропозицій, коментарів, зауважень щодо удосконалення ОНП, а також результати попередніх переглядів освітньої програми, зокрема, пропозиції членів групи забезпечення спеціальності та запрошених осіб. Останній перегляд ОНП «Екологічні аспекти природокористування» відбувся у грудні 2024 року.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ЕГ переконалась, що на вебсайті ЗВО оприлюднено точну та достовірну інформацію про освітню програму. Освітня програма, навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін розміщені за посиланням <https://surl.li/lhzexr>. Таким чином, ЗВО дотримується принципів публічності та прозорості, у повному обсязі розміщує необхідну інформацію про ОНП на офіційному веб-сайті ОНУ імені І.І. Мечникова. Під час роботи з фокус-групами, роботодавці, та здобувачі вищої освіти демонстрували значну поінформованість у деталях реалізації ОНП та всебічну залученість до її вдосконалення. Поряд з офіційними каналами комунікації, стейкхолдери мають постійний зв'язок з адміністрацією ЗВО та гарантом ОНП, вільні обирати різні шляхи комунікації через соціальні мережі, месенджери та інші платформи, які пропонуються ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ констатує, що у ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОНП в достатньому обсязі. ЕГ встановлено повну відповідність за підкритеріями 9.1., 9.2., 9.3. Позитивною практикою є висвітлення добре структурованої інформації на офіційному сайті у вкладці «Офіційні документи», де зібрана вся нормативно-правова база, що регламентує освітній процес, а також оприлюднення на сайті ЗВО результатів усіх проведених обговорень ОНП «Екологічні аспекти природокористування» з зазначенням всіх залучених осіб та їх рекомендацій/зауважень щодо ОНП, що дозволяє відслідкувати динаміку змін та розвиток освітньої програми. Зазначені недоліки не є суттєвими та несуть рекомендаційний характер для вдосконалення ОНП в майбутньому. Таким чином, ЕГ встановлено відповідність за критерієм 9 – рівню В.

Недоліки

ЕГ у процесі акредитаційної експертизи виявила неточності та неповне викладення відомостей про ОНП на сайті ЗВО у зв'язку з його реорганізацією.

Рекомендації

ЕГ рекомендує удосконалити , у зв'язку реорганізацією, до кінця навчального року структуру розміщення інформації про ОНП та її складові на сайті ЗВО та сторінці факультету гідрометеорології та екології.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

Аналіз ОНП «Екологічні аспекти природокористування», індивідуальних планів аспірантів дозволив констатувати логічну кореляцію між змістом навчання (освітньою компонентою) і тематикою досліджень здобувачів (науковою компонентою). Експертна група підтверджує, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО. Релевантність дисциплін, включених до навчальних планів тематиці досліджень аспірантів забезпечуються, в першу чергу, обов'язковими ОК зі спеціальності (Д05 – Статистичні методи дослідження в екології; Д06 – Оцінка техногенного навантаження на довкілля; Д03 - Сучасні підходи до викладання у вищій школі, Д01.1 – Професійна англійська мова). Додатково доповнюють цей аспект усі ОК вільного вибору аспіранта, що відображено у НП (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fges/spec-ta-osvit-prog/osvitni-programy/phd/navch-plan-101-doktor-filosofii.pdf>), наприклад: ВД03.1 (Спеціальні розділи з гідроекології), ВД02.2 (Аналіз якості довкілля) корелюють із тематикою Тетяни Моторної «Еколого-біологічні складові формування та функціонування екосистем Придунайських озер» та тематикою Володимира Терземана «Просторово-часова мінливість складу поверхневих вод та оцінка і нормування їх якості»; наприклад: ВД03.1 (Спеціальні розділи з екологічної безпеки), ВД02.2 (Оптимізація природокористування) корелюють із тематикою Тихона Лаврова «Оцінка прогнозування стану повітряного басейну Одеської промислово-міської агломерації» та Вадима Гулеватого «Розробка методики комплексної оцінки екологічних ризиків та загроз від антропогенних джерел забруднення регіону (на прикладі Українського Придунайя)» та ін.

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

Аналіз індивідуальних планів аспірантів, публікацій їх керівників – проф. Сафранова Т. А., проф. Чугай А. В., проф. Сербова М. Г., доц. Приходько В. Ю., доц. Юрасова С. М., доц. Колісник А. В., та проф. Шекк П. В. вказує на повну відповідність наукової діяльності аспірантів напряму дослідження керівника, а також темі науково-дослідної роботи

кафедри екології та охорони довкілля, водних біоресурсів та аквакультури (Додаток Д до ОНП). На запит ЕГ надано підтверджуючу інформацію, аналіз якої за ключовими словами і науковими публікаціями показує, що наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукових керівників, що відображено у таблиці відповідності публікацій наукових керівників напрямом досліджень аспірантів, та було підтверджено під час зустрічей на фокус-групах. (<https://office.naqa.gov.ua/2e80780f-c49a-4fbd-b12c-c8364bde5f03>).

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації, процедура атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та основні етапи, послідовність дій та перелік документів, необхідних для проходження атестації та присудження наукового ступеня доктора філософії ОНУ упорядковується документом «Положення про здобуття наукового ступеня доктора філософії в ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/aspirantura/polozhennya_pro_zdobuttya_stupenya_df-2024.pdf). ЗВО здатний сформувати разові спеціалізовані ради для атестації аспірантів які навчаються на ОНП «Екологічні аспекти природокористування» оскільки має потужний кадровий потенціал, що доведено проведенням трьох успішних захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії з екології. Разові спеціалізовані ради створювалися згідно вимог, їх очолювали профільні доктори наук, захисти відбувалися згідно процедури з дотриманням правил доброчесності та публічності. Усі необхідна інформація була висвітлена на сайті ОДЕКУ. Зауважень з боку МОН або НАЗЯВО не було.

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

Експертна група пересвідчилася у достатньому рівні забезпеченості матеріально-технічними ресурсами в межах освітньо-наукової програми, можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Це підтверджується наявністю на факультеті гідрометеорології та екології (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily-fges>) необхідних для досліджень лабораторій, а саме: Гідроекологічного центру польових досліджень (с. Маяки), метеорологічного польового центру експериментальних досліджень (с. Чорноморка), морського навчально-наукового центру експериментальних досліджень (м. Одеса Отрада). Під час зустрічі з аспірантами було підтверджено, що вони мають можливість приймати участь у конференціях, семінарах, літніх школах, тощо, які проходять як у партнерських ЗВО України, так і закордонних з можливістю публікації наукового доробку у збірниках матеріалів конференцій (<https://onu.edu.ua/uk/arkhiv-materialiv/88-young-academ>) Щодо апробації результатів дослідження, то вони представлені у вигляді матеріалів конференцій, статей у фахових виданнях категорії Б (<https://lib.onu.edu.ua/vestnik-onu-imeni-i-i-mechnikova/>) та виданнях, які входять до міжнародних наукометричних реферативних баз даних Web of Science компанії Clarivate Analytics та Scopus Elsevier.

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

У ЗВО загалом створено умови для введення здобувачів третього рівня вищої освіти у міжнародну академічну спільноту. Розвиток міжнародного співробітництва в ЗВО забезпечує відділ міжнародних зв'язків (<https://onu.edu.ua/uk/inter-depart>) на сторінці якого міститься вичерпна інформація про можливості міжнародної співпраці різних видів – стажування, літніх шкіл, конференцій, академічних наукових проєктів, навчання за програмами академічної мобільності, а також відділ аспірантури і докторантури (<https://onu.edu.ua/uk/science/postgraduate>). Наукова бібліотека ОНУ ім. І. І. Мечникова надає здобувачам вільний доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science компанії Clarivate Analytics та Scopus Elsevier. В ОНУ імені І. І. Мечникова діють потужні наукові школи, в тому числі наукова школа професора Сафранова Т. А. «Екологічні проблеми регіонів України», які дозволяють отримати високий рівень фаховості здобувачів освіти (<https://onu.edu.ua/uk/science/naukovi-shkoly>). Університет сприяє залученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти, що координується відділом міжнародних зв'язків Університету, кілька здобувачів ОНП брали участь в освітньому процесі та проводили наукові дослідження в ЗВО та наукових установах за кордоном, наприклад: аспірантка Наконечна Ю. О. у 2022 році пройшла стажування у Інституті прісної води та внутрішнього рибальства імені Лейбніца (Німеччина) (<https://office.naqa.gov.ua/d94478ff-a560-45a8-9a1f-ofec76203054>) а також у отримала грант терміном на 1 рік для навчання та наукових досліджень за програмою «МОЕ Fellowship Program. Deutsche Bundesstiftung Umwelt»; аспірант Лавров Т. В. є учасником двох програм за проєктом Еразмус+, що

підтверджено під час зустрічей фокус-груп та відповіддю на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/7dcb9630-c87c-425a-9f5e-6118d2f3822d> , <https://office.naqa.gov.ua/405639ed-a785-4a57-a391-dba22b75a752> та ін).

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

У ЗВО існує практика долучення наукових керівників та аспірантів до наукових і навчально-наукових проєктів, що підтверджено відповіддю на запит ЕГ. Наукові керівники аспірантів, окрім високої публікаційної активності, постійно беруть участь в університетських та міжнародних наукових проєктах: Чугай А. В., Сафранов Т. А., Колісник А. В., Сербов М. І. –проєкт німецького фонду DAAD 2024 (м.Еберсвальде Німеччина), проєкти за програмою Еразмус+ TransLearnN (<https://office.naqa.gov.ua/9cb199a3-bc92-47e0-b11d-889d6fefaf3e8>), проєкти за програмою Iiterreg VI-B NEXT Blek Sea Bassin (<https://office.naqa.gov.ua/f57aab4b-cc4f-4ea5-83d8-c110cc3933f8>). Що було підтверджено у відповіді на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/07e2f258-1752-4de1-9810-6d6af14dfa33> , <https://office.naqa.gov.ua/aeb1eabd-936c-4d4d-b7f9-3d756decae5> та ін)

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО є наперед визначеними, чіткими, зрозумілими та оприлюдненими у відкритому доступі. Для дотримання академічної доброчесності в університеті прийнято «Положення про виявлення та запобігання та виявлення академічному плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf). Також, діє «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>). На сайті університету при науковій бібліотеці діє сектор моніторингу плагіату (<https://onu.edu.ua/uk/science/perevirka-na-plahiat>). Під час спілкування з аспірантами було підтверджено їх обізнаність в питанні стосовно академічної доброчесності, а також вони підтвердили, що всі їх наукові доробки проходять перевірку на наявність запозичень згідно договору про використання програми перевірки на наявність запозичень (<https://office.naqa.gov.ua/f51c55f0-001c-466a-a6d6-7dee6a1ea8c3>, <https://office.naqa.gov.ua/df69adf5-19fd-4b21-99f7-5ef680bc1fdo>), що підтверджено відповіддю на запит ЕГ. Під час роботи у фокус- групі з керівництвом та менеджментом ЗВО встановлено, що випадків порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та призначення науковими керівниками осіб, які раніше вчинили порушення академічної доброчесності, не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

За ОНП створено умови для навчання аспірантів через дослідження, що виражаються в наявності наукової спільноти, критичної маси дослідників, в яку аспіранти залучені як активні учасники. Реалізація ОНП забезпечена відповідним матеріально-технічним потенціалом. В ОНУ імені І. І. Мечникова діють потужні наукові школи, в тому числі наукова школа професора Сафранова Т. А. «Екологічні проблеми регіонів України», та наукова школа професора Чугай А. В., які протягом останнього десятиліття активно здійснюють підготовку наукових кадрів, а також приймають активну участь у розробці державних стандартів спеціальності 101 Екологія. ЕГ констатує повну відповідність за всіма підкритеріями 10.1, 10.2., 10.4., 10.6 у рамках критерію 10, наявність зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 10.3 і 10.5. Аналіз матеріалів акредитаційної справи дозволяє ЕГ встановити рівень відповідності за даним критерієм – А.

Недоліки

Недоліків ЕГ не виявлено

Рекомендації

ЕГ рекомендує надалі підтримувати та розвивати наукову школу професорів Сафранова Т. А. «Екологічні проблеми регіонів України» та Чугай А. В., які здійснили значний внесок у розвиток спеціальності Екологія в цілому, та ОНП

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	A
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків 64744.pdf	mV5QUWeAURwr99BBEmn5TNVy3g9FDzUcMhvaVZjAMaI=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Боярин Марія Володимирівна

Члени експертної групи

Прищепя Алла Миколаївна

Коплик Яна Віталіївна